

славянствѣ въ цѣломъ; именно потому съ такой трагической болію переживали Юрій Самаринъ и Тютчевъ страданія едно-племенной, но иновѣрной Польши, потому такъ тревожила Тютчева судьба Чехіи и ея безрелигіознаго возрожденія". (Г. В. Флоровскій, цит. статія стр. 31).

Като личности, славянофилитѣ сж били хора съ повишено религіозно настроеніе, високъ полетъ на душата и съ високи нравствени пориви; християнскитѣ идеали се сливали у тѣхъ съ горещо родолюбие, съ желаніе да видятъ родината си *свободно* да развива своитѣ национални особености, — съ протестъ противъ духовното робство, противъ слѣпото заимствуване отъ Западъ, съ пламенна вѣра въ руския народъ, като носителъ на особени ценности и общочовѣшки идеали.

Славянофилството не бива да се смѣсва съ другитѣ, сродни на му, руски ултра националистически направления въ това време, на-правления, представлящи крайнитѣ антизападнически тенденции въ руския общественъ животъ. Най-близо до тѣхъ е била въ всѣки случай националистическата посока на Ст. П. Шевирева и М. П. Погодина, и двамата чутовни професори отъ Московския университетъ. Все пакъ, обаче, между групата на последнитѣ и славянофилитѣ е имало дълбоко духовно различие. Пламенниятъ патриотизъмъ на славянофилитѣ вътрешно се е освѣщавалъ отъ дълбоко проникновение въ духа на Православието, докато у Погодина и негови-тѣ приятели ние не намираме подобно нѣщо. „Въ това отноше-ние твърде любопитни сж почти циничнитѣ мисли, изказани отъ Погодина въ 1854 г.“, казва поменатиятъ вече отъ насъ Зеньковски („Русскіе мыслители и „Европа“ стр. 69): „за хората, писалъ той, Новия Заветъ, а за държавата въ политиката — Ветхия: око за око, зжбъ за зжбъ, а иначе тя не може да сжществува“.

Това умонастроение очевидно е много да іеко отъ всичко оно-ва, що сж мислили и писали славянофилитѣ. Тукъ именно и пре-минава водораздѣла между дветѣ групировки: въ различното възприемане религіознитѣ основи на миросгледа вече се изказва това, което въ практическия животъ е поставило непроходна гра-паница между тѣхъ. Противно на ултранационалиститѣ, славянофи-литѣ сж били съвършено чужди на всѣкакъво угодничество къмъ властѣта и нетърпимостъ спрямо противницитѣ, — не е случайно гдето чудеснитѣ стихове, възпѣващи „свободното слово“, сж били на-писани тъкмо отъ славянофилъ). „То бѣха, казва Зеньковски, голѣми хора въ руския животъ, въ които дълбоката вѣра въ правда-

¹⁾ Вж. бележитѣ въ края на статията.